

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SCLOVENECE

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Mussolini-Hitler

Če potuješ po Italiji, ugledaš na najbolj vidnem mestu knjižnih izložb obširnejše delo z naslovom »Predvojna Nemčija v Italiji«. Neki nemški grof toži v knjigi, kako se je nekdanja strumna in disciplinirana Nemčija s piketirano preselila v Italijo, kjer zdaj vlada železna disciplina in red. Mussolini se je brezdvomno učil organizacije pri Nemcih, o tem pričajo vse fašistične organizacije v Italiji. Hitler spravlja zdaj Nemčijo zopet domov. Mussolini mu pri tem pomaga ne samo moralno, temveč tudi materialno, da bi v zgodovini ostal fašizmu pečat vesoljnega političnega sistema, da bi s tem dvignil duha fašizma naveličanih italijanskih množic in da bi se končno lažje pogajal s Francijo, ki bi potem stala pod mozo Hitlerjevega tretjega kraljevstva, za koncesijo v Afriki.

Hitlerjevo gibanje ni nič mlajše kakor italijanski fašizem, vendar se je ta zaradi posebnih okoliščin v Italiji mnogo prej priboril do oblasti in bolj razvil svojo ideologijo, tako da ga danes rada posnemajo vsa slična gibanja v drugih državah. Tako je Hitlerju na znanem sestanku s Hindenburgom ušlo, da hoče v svoje roke popolno oblast in tisti položaj, ki ga je dal kralj Viktor Emanuel Mussolini po fašističnem pohodu v Rim. Ta Hitlerjeva zahteva je bila tako naivna, da je vodstvo narodno socialistične stranke čutilo potrebo, da jo zanika, češ, da ni zahteval Hitler »ekskluzivne« oblasti zase, temveč samo vodstvo vlade. Tako je hotela stranka vsaj nekoliko parirati udarec, ki ga je zadal Hindenburg pred vso nemško javnostjo Hitlerju, dotlej vsepomolnemu vodji. Če potegnemo samo kosmato primerjo med Mussolinijevo in Hitlerjevo taktiko v borbi za absolutno oblast, se nam pokaže vsa Hitlerjeva nerodnost.

Kakor drugod na svetu, tako tudi pri nas mnogi silno pretiravajo »veličino« Mussolinijevega duha in njegove osebnosti, njegovo ženjalnost, dalekovidnost in velikopoteznost. Ta pojav je toliko bolj žalosten, ker imamo vendar že toliko raznih razprav o Mussolinijevi osebnosti in ker je obudovanje »velikih ljudi«, neglede na to, ali so veliki po svojih krivici ali dobrih delih, znamenje usihanja samozvesti povojnega Evropea. Kakor se je našel velik Francoz, ki je napisal knjigo »Napoleon le Petit«, tako se bo našel tudi objektivni zgodovinar, ki bo zašel poglavje o italijanskem fašizmu z napisom »Mussolini, le Petit«, ako je dovoljena sploh primera med Mussolinijem in Napoleonom.

Mussolini je sam že večkrat priznal, da obstoji umetnost njegovega vladanja v taktiki v določnejšem pomenu besede, to je v izkoriščanju in reševanju položajev sproti, kakor se pojavljajo. Mussolini se sproti uči in si je v politiki prisvojil angleški empirizem. Programatičnost ne pozna, vsa fašistična ideologija, fašistični politični in korporacijski sistem so ustvarile dejanske razmere; Gentile je skušal postaviti fašizmu ideološko potem, ko je fašistična država že davno obstojala, in sicer zato, da se njen obstoj tudi ideološko utemelji in opraviči fašistična diktatura.

Ljudje iz Mussolinijeve okolice dobro vedo, da se Mussoliniju 1. 1922., ko je bil zamišljen in pobit po hodnikih rimskega parlamenta, še sanjal ni, da bo postal kdaj to, kar je danes. Njegov pohod v Rim ni bil niti zdaleč tako dramatičen, kakor bi si mislil tujec, ko bere pompozne fašistične popise. Ako bi bil Viktor Emanuel ravnal po nasvetu vojaških oblastev in proglasil obredno stanje, bi se bili fašisti razpršili pri prvem srečanju z vojaštvom. Šele, ko je Mussolini opazil neupravičenost,

je prišel tritati nastavo kos za kosom in si lastiti oblast, tako da ni ljudstvo niti opazilo, kako je polagoma zašlo v politično sužnost. V njegovi prvi vladi so bili poleg njega samega samo trije fašisti, medtem ko so ustavne liberalne stranke imele večino. Prav s pomočjo demokratičnih strank so se fašisti, ki niso imeli v državnih poslih izurjenih ljudi, uvedli v vladne posle; demokracija si je s tem sama izkopala grob. Nekaj let se Mussolini državne birokracije niti dotaknil ni in diplomacijo je končno pofašistil šele te dni z imenovanjem novih poslancev. Komaj po dveh letih svojega vladanja, je vrgel Mussolini januarja 1925 v svojem znamenitem govoru zaradi Matteottijevega umora pred »Aventinom« karte na mizo, ko je videl, da nima več kaj zaigrati in da se morda reši še z napovedjo brutalne diktature. Kljub temu je zadržal opozicijski tisk šele na koncu 1. 1926.

Medtem ko je Mussolini v pogostih sunkih skrajno neopazeno zlezal na Kapitol, bobnajo Hitler in njegovi strategji neprestano po javni shodi, kako bodo leteli glave, ko pridejo na oblast, kako bodo vse nehitersko uradništvo vrgli na cesto, skratka, kako bodo obračunali ne samo s svojimi nasprotniki, temveč tudi z nevtralnimi rojaki. Hitler je stopil domišljavo pred 85 letnega vojaka Hindenburga in zahteval od njega, naj mu izroči vladarstvo žezlo in s njim milijone nemških ljudstva, kakor da so se kdaj vojaki prostovoljno odpovedali poveljstvu in kakor da bi se 63% nemškega naroda, ki je volilo proti Hitlerju, tako lahko odreklo politični svobodi in na tisoče uradnikov svojemu kruhu?

Hitler se je sam prezgodaj razkrinkal. Hindenburg naj bi za postavil v položaj Benita Mussolinija po pohodu v Rim. Hitler je vendar pozabil, da se je zgodovinski razgovor med kraljem Viktorjem Emanuelom in Mussolinijem vršil že po izvršenem fašističnem pohodu, pa naj je bil ta še tako tragi-komičen, medtem ko straži danes nemško državo stotice discipliniranih moč države brambe pod poveljstvom diktatorja Schleicherja, da ne omenja-mo vojaško izvečbane in preskrbljene »Schupo« (državne policije); pozabil je, da ima opraviti z (železnim feldmaršalom, Hindenburgom, ne z Viktorjem Emanuelom; pozabil je, da so ogromne mase nemškega delavstva, organiziranega v krščanskih,

Nemčija se pripravlja na odločilno bitko v Ženevi

Berlin, 19. avg. Senzacionalna brzojavka agencije Havas, ki govori o direktnih pogajanjih med Francijo in Nemčijo o razorožitvenem problemu, se danes v Berlinu demantira v tem smislu, da vest v tej obliki ni popolnoma točna. V teku so le brez-obvezni pogovori, ki so se bili pričeli že med razorožitveno konferenco v Ženevi. Naravno je, da so se ti razgovori nadaljevali. Če se na francoski strani smatra, da se mora ta brzojavka demantirati v tem smislu, da se ne morejo vršiti razgovori, dokler se niso razjasnile notranje politične razmere v Nemčiji, potem se to od strani Nemčije smatra za nedopustno vmešavanje v nemške notranje politične zadeve. Jasno je, da se bodo tovrstni razgovori vršili, ker jih celotni nemški narod kategorično zahteva.

Amerika podpira nemške zahteve.

Pariz, 19. avg. K razgovorom o zopetni obnovitvi mednarodnih pogajanj glede nemških zahtev po vojaški enakosti, pravi »Echo de Paris«, da je angleško zunanje ministrstvo to vprašanje že dolgo proučevalo. Menda si nihče ni na jasno o stališču Anglije v tem vprašanju. Na eni strani je treba zadostiti nemškemu narodnemu čutu in prepričanju, da bi Nemčija v slučaju popolnega neuspaha samovoljno šla preko želja in stališča držav podpisnic verzajskega miru in začela z oboroževanjem.

na drugi strani pa angleška admiraliteta izrecno zahteva, da se v tem vprašanju ne sme ustvariti noben precedenčni slučaj. Kajti če se Nemčiji dovoli enakost v oboroževanju na suhem, bo Nemčija to sigurno zahtevala še za oboroževanje na morju in v zraku.

»Journal« sumniči Ameriko, da podpira nemške zahteve. Amerika namreč hoče na ta način izvajati na Francijo pritisk, da bi bila tembolj pripravljena na kompromise v vprašanju razorožitve. Nemška ofenziva da je namreč vzporedna z izjavo ameriških finančnikov, ki da zahtevajo, naj države dolžnice plačajo svoje toletne obveznosti 15. decembra. Proti tej vojni ofenzivi pa mora Francija nastopiti z učinkovitimi sredstvi. Mi moramo, pravi »Journal«, znova opozoriti na to, da je sedanje tajno nemško oboroževanje v nasprotju z določili verzajške pogodbe. Herriot ima o tej stvari zelo solidna poročila in Nemci bodo kmalu opazili, da Herriotove besede v Metz u nevarnosti pan-germanizma niso prazna pena.

Francoski pogoji za pogajanja o nemški vojaški enakosti.

Pariz, 19. avg. Vest, ki jih je prineslo angleško časopisje o predstojajočih diplomatskih pogajanjih med Nemčijo in Francijo v vprašanju vojaške

enakosti, se v Parizu smatrajo za preuranjene. Vendar ni zaznati principiellnih ugovorov francoske vlade v vprašanju otvoritve pogajanj. Po mnenju gotovih vodilnih francoskih krogov bi se francoska vlada v slučaju pogajanj držala teh smernic: 1. Nemčija naj dovoli, da se njene privatne vojaške organizacije vračunajo v celotni sestav armade. 2. Nemčija in Francija sprejmeta za bodočnost v vprašanju efektivnega stanja armade strogo mednarodno kontrolo.

Italija na strani Nemčije.

London, 19. avg. Akcija nemške vlade, ki se resno pripravlja na ženevske razprave, ima vsake-akor močno podporo v Mussoliniju, o katerem angleški krogi dobro vedo, da se ne čuti osamljenega, kakor bi v Parizu radi videli, ampak da tudi on pripravlja močan naskok na angleško-francosko skupnost v Ženevi. Italija, kakor znano, celo grozi, da izstopi iz D. N., ako bi se tam razorožitev ne izvedla, vpoštevajoč stališče Italije, Nemčije in Rusije, ki delajo skupaj. D. N., ki bo imelo prestat hudo bitko tudi z Japonsko, bi bilo obsojeno na smrt, če bi te države res iz Društva izstopile in posledice za svet bi bile v tem slučaju nedogledne. Zato je pač zelo verjetno, da bo angleška diplomacija posredovala, da se doseže kompromis.

Poljska snuje vzhodni blok (Od našega belgrajskega urednika)

Belgrad, 19. avg. 1. Potovanje prvega pomočnika poljskega zunanjega ministra dr. Becka v Turčijo in njegova še vedno trajajoča pogajanja s turškim zunanjim ministrom Tefik Ruđi bejem na otoku Principo v Marmorskem morju, so tudi tukaj povzročila nemalo zanimanja, s čim v mnogo manjši meri kakor v Bukarešti, kjer je radi tega nastala precejšnja nervoznost v odgovornih krogih zunanjskega ministrstva.

Vaš dopisnik se je informiral na merodajnem poljskem mestu v Belgradu in akoravno mu tam niso mogli povedati nič določenega o misliji ministra dr. Becka v Turčiji, se vendar le priznalo, da je dalekosežne važnosti za poljsko zunanjo politiko na tem predelu Evrope. Poljska vlada hoče s tem, da je podpisala pakt o nenapadanju s Sovjeti in preden ga predloži sejmu v ratifikacijo, imeti točne informacije glede sovjetske politike tudi od držav, ki imajo že delj časa prijateljske odnose

z Rusijo. Zakaj bi ne bil mogoč v resnici tudi danes tako zvani vzhodni Locarno, v katerem bi se Sovjeti na eni strani in Ruski sosedje na drugi strani še enkrat svečano zavezali, da ne bodo rabili sile za reševanje medsebojnih sporov?

Ker Romunija se vedno oklepa in ne kaže prave volje za pogajanja s Sovjetsko Rusijo, bi se s prijateljskim približevanjem med Turčijo in Poljsko izvajal prijateljski pritisk na bukareško vlado, da se nekoliko pozuiri. Druga vest, da namerava poljska diplomacija ustvariti novo zvezo obmejnih držav Sovjetske Rusije, ki bi šla od Finske pa do Ankare, ni točna in se odločno zanikuje.

Dr. Beckova pogajanja v Turčiji so brez dvoma zelo zanimiv sunek poljske zunanje politike v evropski kaos in kažejo važno iniciativo vzhodne Evrope, ki zna imeti velike posledice za evropsko politično grupiranje.

Konferenca za konferenco

Belgrad, 19. avg. 1. Belgijski odpravnik poslov v Belgradu je obvestil našo vlado, da namerava ekscelici za 6. oktober konferenco zastopnikov onih držav, ki so kakorkoli interesirane na vprašanju nemških reparacij. V poštev pridejo v tem slučaju Avstrija, Madjarska, Bolgarija ter njene upnice. Reparacijska konferenca v Lozani je te reparacije imenovala vzhodne reparacije in je prepustila njihovo rešitev posebni konferenci državljanov. Danes torej čujemo, da se bo ta konferenca sestala v Bruslju pod predsedstvom bivših ministrov Francuza ali pa Helisa. Naša vlada se bo tudi tega sestanka udeležila. Po vsem tem izgleda, da se evropske države pridno pripravljajo za veliko mednarodno gospodarsko konferenco, ki naj bi se vršila koncem tega leta. Podatki, ki bodo zbrani na prihodnjih sedanjih v Varšavi, Stresi in Bruslju, katerim bodo sledili še nekateri pozitivni podatki iz jesenskega zasedanja Zveze narodov, bodo služili kot temelj veliki debati, ki bo otvorjena na omejenim mednarodni konferenci. Na eni strani je to dobro znamenje, na drugi strani pa je res, da bodo popolnoma oslabele države morale čakati še zelo dolgo, preden se bodo rodili kakšni konkretni načerti za pomoč. Države gredo iz konference v konferenco in danes storišnji sklepi se odlagajo vedno na novo komisije in nove strokovne odbore, medtem ko gospodarska kriza zapuša za seboj globoke brazde po svetu in duši slabe narode.

Belgrad, 19. avgusta. 1. Dodatno k večeršnjem podrobnem poročilu o konferenci, ki se bo sestala 6. septembra v Stresi v Italiji in katere se bodo

udeležile poleg valesil vse države srednje in vzhodne Evrope z določenim namenom, da produkuje vse možnosti, kako bi se dalo vsem državam na najbolj učinkovit način priti na pomoč, se danes sporoča iz istih belgrajskih krogov, da je poljska vlada ravno tako razposlala povabilo na sestanek osem poljedelskih držav srednje in vzhodne Evrope, ki naj bi bil 24. avgusta v Varšavi in ki naj bi imel za nalogo, da sestavi enoten program vseh agrarnih držav, ter tako omogočil enoten nastop in enotno obrambo, ako bi se zgodilo, da bi veselele podlegle skušnjavam in skušale izigrati eno državo proti drugi ter iskati svoje lastne koristi, mesto da bi stvarno pomagale srednji in vzhodni Evropi. Varšavski sestanek, katerega bo vodil poljski zunanji minister Zaleski, je radi tega zelo važen, ker bo mnogi pripomogetel k temu, da bo konferenca v Stresi lahko delala, ker bo imela pred seboj točen pregled o gospodarskem položaju agrarnih držav.

Ekspropriacija sprejeta

Madrid, 19. avg. tg. Španska poslanska zbornica je preteklo noč po večurni debati sprejela vladni predlog o brezplačni razlastitvi vseh posestev onih oseb, ki so se udeležile zadnjega kompota. Za predlog je glasovalo 262 poslancev, proti pa 14. Ministrski predsednik Azana je izjavil v energičnem govoru, da so posebno veleposelniki nasprotniki republike. Zato je treba te monarhistične skablice razorožiti, preden bi mogli stremoglaviti republiko.

neralov in baronov, ki imajo že izpod Viljemove Nemčije dokaj političnega izkustva in tudi trdno voljo, da ne dajo iz rok oblasti avstrijskemu majnu, medtem ko ni italijanska generaliteta, ki ni v Italiji nikdar vladala, po prihodu Mussolinija niti potegnula sablje.

Morda je Hitler na vse to mislil po sestanku pri Hindenburgu, ko je svoje žete poslal domov. Samo do 28. avgusta? »Na svidenje na barikadah« so tolažili nekateri vodje Hitlerjeve čete. Toda na barikadah bosta že čakala Reichswehr in Schupo. Hindenburg in Schleicher se lahko pripravita. Hitler je že davno zamudil svojo uro. Zato se mora pogajati s centromom kakor voditelj navadne politične stranke. Kako je to prozaično! Da bi pa centrom pomagal Hitlerju do državnega krmila, ne da bi imel zadostnega jamstva glede spoštovanja ustave, ni verjetno; sicer nam je prav italijanski primer pokazal, da je sklepanje kompromisov s fašističnimi strankami vedno nevarno.

Kako se Evropa „razorožuje“

Pariz, 19. avg. ž. Po vestih iz Toulousa z velikim zanimanjem spremljajo italijanske pomorske manevre, katerih jasno obležje je napad na francoske vojaške transporte iz Afrike. »Times« je zvedel, da je francoska vlada dobila v odobritev načrt admiralitete za velike francoske manevre, ki bodo istotako na Sredozemskem morju. V oktobru bo predložen parlamentu zakonski načrt za zgraditev več modernih krizark in hidroplanov.

Rim, 19. avg. ž. V apeninski coni se vršijo velike priprave za vojaške manevre, ki se bodo pričeli te dni pod vodstvom generala Gazzerra. V manevrih sodelujejo vse vrste orožja. Poleg vojaštva sodeluje tudi fašistična milica. V manevrih sodeluje okrog 60.000 vojakov.

Avstrijska vlada pred demisijo

Dunaj, 19. avg. AA. Zvezni svet je davi razpravljal o lozanskem protokolu.

Upokojeni general Koerner je v imenu socialnih demokratov protestiral proti sprejemu tega protokola, ker ogroža svobodno akcijo Avstrije v zunanji politiki, zlasti pa njene bodoče odnose z Nemčijo. Protokol pomeni za Avstrijo nadzorstvo inozemstva in prinaša avstrijskemu gospodarstvu nova bremena in omejitve. Govornik je zatem napadel predsednika Narodne banke, češ, da je s svojo deflacijsko politiko povzročil podražitev življenja.

Položaj vlade je ogrožen. Velenemški poslanec, ki je v parlamentu glasoval za protokol in s tem dal vladi en glas večine, je odstopil. Njegov naslednik bo glasoval proti. Vlada bo morala zaradi tega po vsej priliki odgoditi končno glasovanje o protokolu. Politični krogi trdijo, da bo vlada že jutri podala ostavko.

Zopet aretacije komunistov v Budimpešti

Budimpešta, 19. avgusta. AA. Korbiro javlja: Policija je v Budimu odkrila veliko tajno komunistično tiskarno, opremljeno s prav modernimi stroji. Obenem je policija odkrila celo tajno komunistično organizacijo, ki jo je vodil zobni zdravnik Magyar, star 57 let. Pomočnik mu je bil zasebni uradnik Tisa, sin nekega budimpeštanskega knjižničarja. Aretirani so tudi uslužbenci tega komunističnega podjetja in sicer zasebni uradnik Seber ter trgovski pomočnik Pol. Ta dva sta po aretaciji obojenih komunistov Szalaya in Fürsta vodila sekretarske posle. Razen njih so aretirani še slikar Fay, ki je izdeloval slike in karikature za komunistične propagandne letake, potem trije delavci in ena pisarniška uradnica.

Akcija za skrajšanje delovnika

London, 19. avgusta. AA. Casopisje priobčuje komentarje o predlogu italijanske vlade, naj bi mednarodni urad za delo v Ženevi imel izredno sejo. Na tej seji naj bi urad sklepal o znižanju delovnega časa v vseh državah sveta. Vlak predlog bi utegnil po mnenju italijanske vlade olajšati brezposelnost in približati industrijsko proizvodnjo potrošnji.

Po poročilu teh listov so nekatere države na ta predlog že pristale. Semkaj spadajo: Združene države, Nemčija, Francija, Španija, Poljska, Belgija, Danska in Českoslovaška.

Združene države severne Amerike so vrhu tega predlagale, naj bi delovni teden štel samo 30 ur.

Dunajska vremenska napoved: jasno in vroče.

Ameriška prohibicija in slovenska abstinenca

Audiat et altera pars!

1.
O ameriški prohibiciji ste že mnogokrat pisali. Zgodnji čas kar tri članke. Zdi se, da je ameriška prohibicija naša najbolj pereča zadeva. »Maria, Maria, skrbna si in si veliko prizadevaš (da bi prohibicijo odpravila), — pa le eno je potrebno (saj veš, kaj: preprečiti pijančevanje in poboje v svoji lastni državi!). Mi smo te misli: Čehljajmo se tam, kjer nas srbi; Ameriko pa prepustimo Američanom!

Pa da nas prav razumete! Mi nikakor ne zagovarjamo prohibicije. Se v sanjah nam na misel ne pride, da bi pri nas zdaj delali za prohibicijo. Bilo bi prvič brezuspešno, drugič nespametno. Kajti vino je res božji dar; kdor to taji, ga pošljite na Studenec! Samo da bi tega božjega daru tako hudičevno ne zlorabili!

Torej! Mi nismo za prohibicijo, — a da se o ameriški prohibiciji pri nas toliko piše, to je več kot čudno. Kakor da je prohibicija pri nas pred duri, kakor da ima biti jutri glasovanje v narodni skupščini, ali naj smo suhi ali mokri. Kaj res nimamo drugih bolečin na slovenski zemlji, kakor prohibicijo tam daleč daleč onstran široke luže?

Kako je torej z ameriško prohibicijo? Kar gošpod K. Z. piše, to moramo že verjeti, — dasi smo mi slišali o prohibiciji že čisto drugačne glasove in dasi nam je znano, da alkoholni kapital — ne rečemo pri nas, pač pa med velikimi narodi — drago plačuje članke, pisane proti prohibiciji. Gošpod K. Z. je brezdvoma verodostojen mož — in vendar skoro nemogoče verjeti vsega, kar piše! Zakaj ne? Zato, ker to vsebuje contradicijo in se (nasprotje samo v sebi). Rečemo, da je res, da se v Ameriki zdaj toliko piše, da je skoro v vsaki hiši (1) pivski saloon, — je vendar tudi res — tega menda ne bo nihče tajil, — da je v Ameriki še vedno mnogo in mnogo, milijone ljudi, in zelo merodajnih ljudi, politikov in državnikov, ki postavljajo in odpravljajo, ljudi torej, ki so prepričani abstinente in s celim srcem prijatelji treznosti. Če torej prohibicija uganja v Ameriki take gorostasnosti, korrumpira celo deželo, pospešuje pijančevanje do skrajnosti, provzroča nešteto zločinov — kako vendar, da ti ljudje, ki vendar svojemu narodu dobro hočejo, prohibicije ne odpravijo! Zakaj vzdržujejo to zločinsko početje? Zakaj polnijo svoje ječe in blazine? Zakaj pljujejo v svojo lastno sklado? To bi morali biti popolni norci! Ali je res cela Amerika ena sama velika norišnica? Ne, ne! Mi smo slišali o prohibiciji vse drugačne glasove: Da se je praznilo in da imajo blazine in podobne ustanove vedno manj dotoka. Pravkar nam je zdravnik, ki je bil eno leto v Ameriki, svojo sodbo o prohibiciji izrekel na kratko: Prohibicija ni popolnoma uspela, dobre sadove pa je tudi rodila! Vsak gleda vsako stvar s svojimi očmi. Kdor si ga en glazek rad privoži, ne more biti odločno proti njemu, če se tako škodo dela.

Res, da prepovedan sad najbolj diši, zato radi verjamejo, da je mnogo zlorab, tihotapstva in goljufij. A vsega tega, kar se piše od neke strani o slabih posledicah prohibicije, ne moremo verjeti, ker bi morali zdvojniti nad človeško pametjo in inteligenco, da vzdržuje tak zločinski zakon.

Samo s policijskimi sredstvi se treznost brez dvoma ne da doseči. Toda policijska sredstva so tudi potrebna! Seveda primerna in pametna. Pri nas, ko smo priporočali malo lastnega dela za treznost, smo slišali baš nasprotni odgovor in ga slišimo še vedno: Vlada naj kaj stori; dokler vlada nič ne stori proti pijančevanju, ne moremo nič opraviti! Komeden odgovor, da se lahko neženirano po mili volji pije! Treba je lastnega dela, treba nekaj zadržati, treba pa tudi policijskih sredstev!

Da so ravno katoličani taki nasprotniki prohibicije, je vsekakor malo čudno. Da Slovenci, ko pridejo v Ameriko, niso za prohibicijo, to razumemo; sicer bi morali svojo kožo sleči, predno stopijo na ameriška tla. Seveda ne zahtevamo, da naj bodo katoličani za prohibicijo, prav pa bi bilo, ko bi bili malo bolj za abstinenco. Zakaj? To je jako resna stvar. Govorimo odkrito! Kaj bi prikrivali svoje napake, kakor da jih svet ne pozna! Mi smo bili vedno tega mnenja, dasi se nam to hudo zamerja, da je bolje, da grajam svoje napake sami, kakor bi jih drugi grajali. Z žalostjo opažamo, da Cerkev v svetu nima tistega ugleda in vpliva, ki bi ga morala imeti. Kaj je temu vzrok? Vzrok je več. Eden je pa tudi ta, ker se v takem praktičnem krščanstvu, kakor je treznost, v samaritanskem delu, v človekoljubju, v reševanju izgubljenih premalo izkazuje. Se že nekaj izkazuje, pa premalo. Mi se preveč zadovoljujemo z zunanjim, formalnim krščanstvom, ki je le cvetje krščanstva, sadov krščanstva pa je premalo. Svet hoče videti dejanja ljubezni, požrtvovalnosti; le to mu imponira. »Po njih sadu jih boste spoznali.« Tudi pogostno sveto obhajajo ni dosti krščanstva, ako ni dejanske ljubezni. »Usmiljenja hočem, ne daru«, je nekje zapisano. Čudno res, da ljudje, ki ne stojijo na verskem stališču, v takem samaritanskem delu čisto prekašajo katoličane. Katoličani pa, da bi opravičili svojo indolenco, se nad temi samaritani spodlikajo, češ: framasoni, heretiki, fanatiki! Ne hvalimo njih framasonskega in heretskega, toda v zgodbi o usmiljenem Samaritanu nam je tako nazorno prikazano, da delo teh heretikov in fanatikov Bogu vendar le ugaia, dočim brezsrčnost pravovernikov obsoja. Ali ne čutite, da je zgodba o usmiljenem Samaritanu kakor nalašč vezana za te naše razmere? Menite, da to velja samo o Judih in ne tudi o katoličanih? Samaritan je bil krivoverec. Pa kdo se vam zdi, da je bil bližnji tistemu, ki je med razbojnikih padel? Tisti, ki mu je usmiljenje ukazal. Pojdi, katoličan, in kakor ta krivoverci Samaritan, tudi ti tako stori!

Papež Pij X. je imenoval delo za treznost naj-

*Opomba: »Slovenec« članek o prohibiciji ni bil napisan s tendenco proti abstinentnemu pokretu in nje voditeljem v Sloveniji, kakor g. članek, kateremu dajemo kot objektivni ljudje prostora v našem listu, očitno domneva. Članek seveda tudi ni bil naperjen proti treznostnemu gibanju sploh, ampak je bil napisan izključno z ozirom na aktualnost problema prohibicije v sedanji volivni kampanji v USA. To je članek obenem porabil v to, da razkrije zmotno podlago prohibicijskega pokreta v USA: puritansko lažimoralo, ki je splošen problem kulturnega človeštva. — Uredništvo.

Piccard je dosegel višino točno 16.770 m

Intenziteta kozmičnih žarkov narašča z višino — Registrirski aparati poškodovani, tabele ohranjene

Besanzano, 19. avgusta. tg. Prof. Piccard je pri sprejemu častniškega potrdila, da je imel njegov drugi polet v stratosfero popoln uspeh. Med drugim je izjavil: Izvabili smo lahko vsa merjenja, ki smo jih nameravali in so potrebna za znanstveno raziskovanje kozmičnih žarkov. Ta merjenja so potrdila naše nazore o tem, da intenziteta kozmičnih žarkov v visokih legah hitro narašča. Drugače, kakor pri prvem poletu, kjer nas je hitro gnalo kvišku, smo se dvigali sedaj zelo počasi in po programu, ker smo dviganje lahko regulirali poljubno. Aparati smo morali uravnati vedno na novo. Višinomera nismo smeli pustiti niti trenutka izpred oči. Orientacija je bila tedaj, ker je bilo ne- bo brez oblikov, izvrstna, ker smo plavali nad švicarskimi Alpami, katere poznam prav dobro. Tudi v najvišji višini nisem izgubil orientacije, pri čemer so mi posebno pomagala jezera. Tako je posebno oblika Gardskega jezera, ki je vsem znana, takoj pokazala, da nas goni zračna struja proti Italiji.

Najprej se je Piccard zahvalil onim krogom, ki so mu sestavili balon in aparate, končno pa tudi italijanskim oblastem za pomoč pri spuščanju. Profesor Piccard je svoje izjave večkrat moral prekiniti, ker je bil zelo utrujen. Sopotnik Cosyns je potem prosil častnike, naj pustijo profesorja Piccarda 24 ur pri miru, ker je tudi človek, ki je moral nepretrgoma delati 36 ur in je sedaj potreben popolnega miru.

Milan, 19. avg. tg. Profesor Piccard in njegov

spremljevalec Cosyns sta bila silno utrujena; toda šele proti eni uri zjutraj sta mogla priti k počitku v hotelu Mayer v Menzanbonu. Italijanski zrakoplovni minister Balbo mu je poslal svoje čestitke po majorju Piccardu. Z vsega sveta prihaja nešteto brzojavnih čestitk. Piccard se je zahvalil za hitro pomoč, s katero je bilo mogoče spraviti gondolo na varno, preden bi jo silna množica radovednežev, ki je pritiskala od vseh strani, pokvarila. Pozno ponoči je prišlo več zastopnikov raznih filmskih družb, ki so bili zelo razočarani, ko so videli, da so Piccardovo gondolo že spravili na varno. Registrirni aparati so se poškodovali, ker je gondola pri pristajanju s silo udarila na tla, ohranjene pa so nepoškodovane vse registrirne tabele, ki so jih zaznamovali aparati, tako da znanost nadi pokvarjenih aparatov nima nobene škode. Po dosedanjih ugotovitvah je dosegel balon največjo višino 16.770 metrov. Mraz je bil v tej višini tako huda, da Cosyns skoraj ni mogel več opravljati posla pri brezžični oddaji podatkov.

Rim, 19. avg. 2. Profesor Piccard je gost italijanske čete in je izjavil dopisniku »Messaggera«, da bo s svojim prijateljem dr. Cosynsom takoj pričel z novimi pripravami za tretji polet v stratosfero. Pri tretjem poletu bosta startala s obale Hudsonovega zaliva v bližini Magnetnega polja. Prof. Piccard misli, da mu bo uspelo rešiti številne probleme, zlasti ko bo znano, kako vplivajo kozmični žarki na tem mestu.

Rusija dobi posojilo v Ameriki

Anglija in Nemčija proti ruskemu dumpingu

Berlin, 19. avg. AA. Javna pogajanja med zastopniki Chase national banke in odposlanci Sovjetske Rusije o posojilu 40 milijonov dolarjev, so napravila v nekih nemških industrijskih krogih hudo kri. Ti krogi sicer priznavajo, da je višina posojila neznatna, da pa bi utegnilo posojilo imeti dalekosežne posledice. Za tem posojilom bi po vsej priliki prišlo to, da Združene države priznajo sovjetsko vlado. Posojilo bi bilo važno tudi v zvezi z ruskimi predvojnimi dolgi. Jasno je, da bi v tem primeru sovjetska vlada odstopila od svojega sedanjega stališča in dovolila v tem pogledu koncesije.

Vesti o tem posojilu so že ugodno vplivale na eskontnih pogojih za sovjetske trgate. Rusija bo na podlagi tega posojila z mnogo večjo sigurnostjo lahko izvedla svojo industrijsko obnovo.

Nemški industrijski krogi pač ne morejo biti

ravnodušni napram takemu sporazumu med Ameriko in Sovjetsko Rusijo, ker spada Rusija med najboljše nemške odjemalce.

London, 19. avg. AA. Iz Ottawe poroča Reuter, da je bil davi med kanadsko in angleško delegacijo dosežen načelni sporazum o dumpingu in o nepošteni trgovini. Sporazum ustreza zahtevam obeh strank. Z drugimi dominijoni so sporazumi gotovi za podpis.

Ottawa, 19. avg. AA. Visoki uradnik kanadske vlade je izjavil, da bo angleška vlada po sporazumu s Kanado preklicala svojo trgovinsko pogodbo s Sovjetsko Rusijo. Obenem bo skušala nemška vlada že sedaj onemogočiti ruski dumping z upravnimi ukrepi. Besedilo pogodbe med Kanado in Anglijo sicer ne omenja Rusije izrecno, navaja pa neangleške države.

Sklepi seje magistratnega gremija

Ljubljana, 19. avgusta.

Danes popoldne se je vršila seja magistratnega gremija, kakor običajno v mestni posvetovalnici.

Na poročilo obrtnega referenta se je ugodilo prošnji za bife neke prosilke na velesejmskem prostoru, dočim sta bili dve prošnji ostalih prosilcev odklonjeni.

Na poročilo Mastnega gospodarskega urada se je vzel na znanje odlok okrajnega načelstva okolice Ljubljana o vodoparnem konsenzu, s katerim je bila mestni občini dovoljena zgradba novega dotočnega kanala za kopalnice v Kolesiji, pričenši pri Vojnovičevem mlinu na Viču. Vred stroškov, ki jih ima mestna občina z novo pravico, se bo najemna sedanemu najemniku mestnega kopalnice primerno povzela. — Mizarški mojster Primožič je prevzel mizarška dela za graščino Pod Turnom. Dela je izvršil v režiji ter se mu naknadno prizna običajni režijski dodatek v znesku 1255 Din. — Velesejmska uprava je prosila mestno občino, da se pred vhodi na sejmiske odpravo vse stojnice, ker samo ovirajo promet in točno kontrolo pri vstopnicah. Prošnja se delno ugodil, vsled sedanjih gospodarskih neprilic pa ni mogoče, da bi se odstranile vse stojnice. Velesejmski upravi pa se naroča, da z ozirom na nevarnost požara pri velesejmskih pavilijonih postavi na primernih mestih zadostne močne hidrante. — Odložila se je prošnja mesarskega mojstra Andreja Marčana za znižanje najemnine za lokal v Kresiji, ker je treba urediti vprašanje najemnin tudi ostalim trgovcem v prtiličju tega poslopja.

Na poročilo mestnega gradbenega urada o ponovni licitaciji za oddajo asfaltnih del za napravo hodnikov se je del časa razpravljalo. Na javno licitacijo sta prišla s svojimi ponudbami dva oferenta, in sicer Ljubljanska gradbena družba in tvrdka Anton Res iz Zagreba. Po temeljitem poročilu mestnega gradbenega direktorja je bilo razvidno, da je oferent tvrdka Res v vseh možnostih trošarskih del precej cenejša od ostalega ponudnika. Vred tega se je sklenilo, da se oddaja del za hodnike, to je asfalt in betonska podlaga, odda tvrdki Antona Resa za triletno dobo pod pogojem, da bo tvrdka cene znižala, ako v teku dobe cene materialov padajo. V postev pride naprava hodnikov v izmeri circa 5000 kvadratnih metrov. Tvrdka Res je izjavila, da ji je bilo možno oferirati tako nizke cene samo vsled tega, ker namerava v Ljubljani otvoriti tvornično podružnico za napravo asfalta. Uspeh licitacije je bil ta, da so se asfaltni stroški znižali za circa 10% napram prejšnji oddaji tej tvrdki, katero je mestni župan sstiral, odnosno razveljavil. Tvrdki se obenem predpiše, da pri napravi hodnikov zaposli primerno število domačih delavcev.

nujnejše socialno delo. Ah, koliko pišemo in govorimo o socialnem vprašanju! Pa kaj moremo pripomoči k rešitvi? Ko bi se lotili dela za treznost, bi vsaj en kos tega socialnega vprašanja rešili. Pij XI. pa nima dosti besedi, da bi pohvalil to delo. Treba brati samo njegov nagovor deputaciji nemških abstinentov. In beseda Očetova more biti katoličanom sveta!

Sicer pa tudi ameriški katoličani — seveda irski, ne slovenski — glede abstinenca niso brezbrilni. Od rajnega škofa Starha smo slišali besede: V Ameriki škof na vizitaciji najprej vpraša župnika: Pokažite, koliko imate abstinentov, in po tem sodi stanje župnije in delo župnika. Če niso prijatelji prohibicije, jim že odpustimo, samo da za treznost res kaj delajo!

Železnica čez Kavkaz

Moskva, 19. avg. AA. Že več desetletij je bilo pereče vprašanje prometnega prehoda preko kavkasskega gorovja. Ta načrt so začeli reševati šele zadnja leta. Sovjetska vlada bo zgradila preko gorovja električno železnico, ki bo največja gradnja te vrste na svetu. Ta železnica bo šla od postaje Dargkog ob južni kavkasski železnici preko kavkasskega gorovja do postaje Gorn na transkavkasski železnici. Nova električna železnica bo skrajšala dosedanje železniške zveze za 1000 km. Sedaj vozijo vlaki ob morju. Gradnja bo dokončana l. 1936. Železnica bo tekla po krajih z bogatimi železnimi črka in bakra.

Sirašna vročina

Pariz, 18. avg. AA. Vročina je postala tako huda, da je ministristvo za narodno zdravje izdalo proglas, ki z njimi opozarja prebivalstvo na velike nevarnosti vročine za prehrano.

London, 19. avg. AA. Nad južno Anglijo je ponovno vdrla huda vročina.

Preki sod v Budimpešti

Budimpešta, 19. avgusta. Ž. Trije roparji v Deakferu, ki je eden glavnih trgov Budimpešte, so udri v lekarno ter ustrelili lekarnarja. Ko je prihitela družina na pomoč, so roparji zbežali. Policiji se je posrečilo prijeti enega izmed napadalcev, ki se imenuje Ernest Baranjay, po poklicu mizar, in ki je že izdal ostala dva pajdaša. Oblasti upajo, da bodo še danes prijele oba roparja. Zaradi tega umora se mora v 48 urah sestaviti preki sod.

Težkoče praškega velesejma

Praga, 19. avgusta. tg. Praški vzorčni velesejem dd. je moral lansko leto izvršiti posebno sancijsko akcijo, pri kateri so ugotovili pasiva nad 100 milijonov Kč. Sedaj sporoča uprava velesejma, da se je predčasno razveljavila pogodba z dosedanjim predsednikom velesejma Venceslavom Bohadem, katerega dolžijo, da je največ kriv, da je velesejem zašel v težkoče.

Angleški radio aparati

London, 19. avgusta. AA. Danes je bila odprta razstava angleške radijske industrije v Olimpijski palači. Izdatki za razstavo znašajo 50.000 funtov šterlingov. Razstava bo odprta od 27. avgusta. Razstavljeni aparati so v cenah prav nizki, njihova kvaliteta pa prekaša vse dosedanje izdelke. Aparati se odlikujejo s čisto reprodukcijo in z ostro selektivnostjo. Sodeč po tej razstavi spadajo izdelki angleške radijske industrije med prve na svetu.

Osebnosti vesti

Belgrad, 19. avg. 1. Z ukazom ministrstva za gozdove in rudnike je bil imenovan za višjega svetnika zagrebškega ravateljstva v 4. pol. skupini 2. stopnje Ilija Lončar. — Premišljen je bil Valentič Peter, šef gozdne uprave v Lipovljanih k okrajnemu načelniku v Ljubreg za gozdnega referenta. — V subotiskem železniškem ravateljstvu so napredovali v višjo skupino: Končnik Vladimir, do sedaj prometni uradnik 9. skupine; Krvanjan Anton, do sedaj skladišni uradnik 9. skupine. Za prometne so postavljeni do sedanjih pomočniki: Hecvar Fridolin, Novak Ivan, Voneča Rudolf. — Za pomožnega nadzornika proge je napredoval Dolšek Josip, do sedaj uradniški pripravnik.

Drobne vesti

V soboto, dne 20. avgusta bo imel brzi vlak št. 5 na postaji Podnart-Kropa izjemoma postanek eno minuto za vstop udeležencev pogreba viteza Josipa Pogačnika. Vlak št. 5 odhaja iz Podnarta-Kropa proti Ljubljani ob 18.46.

Zagreb, 19. avg. 2. Jutri ob 10 dopoldne bo v Zagrebu v mali dvorani kemičnega inštituta kongres stenografov iz vse države. Na dnevnem redu bo več referatov, med njimi tudi referat o bodočem slovenskem kongresu, ki bo leta 1934 v Pragi. Istočasno bo odprta tudi prva stenografska razstava v Jugoslaviji.

Sušak, 19. avg. 2. Včeraj ob 9 je bil odprt prvi kongres gozdarjev iz vse države s 56. redno glavno skupščino.

Slovenske gorice

Sv. Anton. Mrtvaški zvonovi so naznanili tužno vest, da je dne 11. t. m. zapustil to solzno dolino Ferdinand Kocbek, cerkveni molilec in grobar. Na njegovi poslednji poti mu je v slovo odpel domači pevski zbor več žalovalnikov. Mirno v Bogu spavaj in pokoj nebeski te obhajaj! — Kupčija z jabolki se je že pričela. Kupci ponujajo za zgodnja jabolka 80 p za kg. Vendar so jabolka radi suše zelo zastala in hrove, kako bo še nadalje s kupčijo. Jarenina. Strašno je bilo na večer dne 16. t. m. kakor je po robno pisal »Slovenec« dne 18. t. m. Ubogi posestniki in kmetje. Pomoč je nujno potrebna. Strašno so prizadete tudi druge občine, kakor Sv. Jakob, Marija Snežna, St. Ilj, Sv. Jurij, Vukovski dol itd. Težke so preizkušnje ubogega slovenskega kmeta ob zadnjem silovitem neurju.

dečim posestnikom: Ing. Kopylov, Olg. Fajdigi, Pavli Hočvar, Katič Subotič, mag. phar. Leonu Bahovcu. — Fondu za zgradbo železniških stanovanjskih hiš ob Dunajski cesti se dovoli, da ogradi svojo kolonijo deloma s provizorično deloma z definitivno ograjo. — Pečarju Ivanu Riharju se dovoli postavitev začasne skladišne lope v J. Trdinovi ulici.

Uporabna dovoljenja dobe: Karel Kunc za enonadstropno enodružniško hišo v Postojnski ulici. — Feliks in Klara Moskovič za enonadstropno vilo v Tobačni ulici. — Ivan Prosenec, kurjač Pokojniskoga zavoda, za enonadstropno leseno hišo ob Cesti dveh cesarjev. — Ana Poženel za prtilično gospodarsko poslopje na dvorišču njeg. hiše na Ižanski cesti. — Dr. Fric Luckmann za trinadstropno stanovanjsko in trgovsko hišo v Gradišču št. 4. Naya hiša napravi lep močoven vrt na vso okolico; njej nasproti ležeče hiše pa bi bile nujno potrebne vsaj nove obleke. — Roza Rohrmann za dvig enega nadstropja na Sv. Petra cesti št. 28. Hiša ima sedaj ravno streho, kakor je projektirana tudi za novo trinadstropno stavbo gospe Helene Adamičeve. — Katarini Milkovič, hišni posestnici v Einspelterjevi ulici št. 23 in Jerici Grbec, posestnici v Korytkovi ulici se je dovolilo, da smeta še nadalje provizorično uporabljati suterenski stanovanji za pol leta.

Nadalje so se obravnavale še nekatere prošnje glede obročnega odplačila za napravljene hodnike ter se je prosilec ugodilo.

Mussolinijeva izjava

Mussolini je proti prohibiciji

Newyork, 19. avg. 2. Italijanski ministrski predsednik je sprejel dopisnika »New American«, kateremu je izjavil, da ne veruje v večni mir, da pa bo kljub temu z vsemi silami delal na tem, da se ohrani svetovni mir. Za to je predvsem potrebna razorožitev. Italija se že dolgo leta trudi za splošno razorožitev. Če se to ne bo zgodilo, potem je vojna neizbežna. Zanimiva je njegova izjava o kapitalizmu, o katerem pravi, da se nahaja pri kraju kakor reparacije in vojni dolgi. Na vprašanje, kaj sodi o prohibiciji, glede katere se vrši sedaj v USA živahna borba, je Mussolini izjavil, da je prohibicijski zakon po svojem puritanskem duhu in slabih posledicah nemoralen.